

گرامیداشت سالگرد بیستم ژانویه در جمهوری آذربایجان

در جمهوری آذربایجان به مناسبت سالگرد 20 ژانویه 1990 که طی آن جمعی از مردم استقلال خواه این کشور در نتیجه حمله نیروهای شوروی سابقه کشته شدند، آیین های ویژه گرامیداشت این روز برگزار می شود

سرویس آذربایجان/خبرگزاری آران
خبرگزاری آران / سرویس آذربایجان : در جمهوری آذربایجان به مناسبت سالگرد 20 ژانویه 1990 که طی آن جمعی از مردم استقلال خواه این کشور در نتیجه حمله نیروهای شوروی سابقه کشته شدند، آیین های ویژه گرامیداشت این روز برگزار می شود.
روز بیستم ژانویه یکی از خونین ترین روزهای تاریخ جمهوری آذربایجان است.
به مناسبت سالگرد بیستم ژانویه خونین آذربایجان در باکو و جای جای این کشور مراسم مختلفی اجرا می شود.
مراسم رسمی و دولتی بزرگداشت بیستم ژانویه در روز چهارشنبه در خیابان شهیدلر (خیابان شهدای) باکو برگزار شد.
الهام علی اف، رئیس جمهوری آذربایجان به همراه مقامات عالیرتبه این کشور و سفرای خارجی مستقر در باکو با حضور در خیابان شهیدان باکو، طی مراسم رسمی در آیین گرامیداشت این روز شرکت کرد.

رئیس اداره مسلمانان قفقاز و رهبران جمعیت های سایر ادیان در جمهوری آذربایجان با حضور در گلزار شهدای باکو، مزار شهدای این کشور را زیارت کردند.

برنامه زیارت از مزار شهدای باکو با حضور «الله شکور پاشازاده» رئیس اداره مسلمانان قفقاز و رهبران جمعیت های سایر ادیان در آذربایجان برگزار شد.

این گروه از شخصیت های دینی، به منظور ادای احترام به شهدای حادثه خونین 20 ژانویه، دسته گلی را بر بنای یادبود آن ها گذاشته و برای آن ها دعا کردند.

لازم به ذکر است که 19 ژانویه سال 1990 روز ورود ارتش اتحاد شوروی به باکو و برخی مناطق دیگر آذربایجان است که خونریزی ها و قربانیان بسیاری به همراه داشت. طی این وقایع صدها نفر از شهروندان بی دفاع آذربایجان کشته و تعداد بیشماری دستگیر شدند. در آن شب قبل از اعلام شرایط فوق العاده در باکو نزدیک به 102 نفر کشته شدند. فردای آن روز و در روزهای آتی، بعد از اعلام شرایط فوق العاده، 21 نفر دیگر نیز کشته شدند. در مناطقی که شرایط فوق العاده اعلام نشده بود، مثل نفت چاله و لنکورانی، طی دو روز 25 و 26 ژانویه 10 نفر جان خود را از دست دادند.

به طور کلی در پی ورود ارتش شوروی به آذربایجان در باکو و دیگر شهرهای این کشور 133 نفر کشته، 744 نفر زخمی، 841 نفر دستگیر و 5 نفر مفقودالثر شدند. نیروهای مسلح شوروی 200 خانه و 80 خودرو را به آتش کشیدند.

این واقعه پس از میتینگ های چندماهه مردم آذربایجان که در خیابان ها اعتراض خود را نسبت به خواست ارمنی تباران قره باغ در خصوص الحاق این بخش به جمهوری ارمنستان، اعلام می کردند رخ داد. موضع نامشخص دولت آذربایجان به این مسأله عمق بیشتری بخشید، به گونه ای که نزدیک به 300 هزار آذربایجانی مجبور شدند قره باغ را ترک کنند و در جمهوری آذربایجان پناه گیرند. این امر خشم مردم آذربایجان را برانگیخت و ملت کناره گیری دولت آذربایجان را خواستار شد. می توان گفت که پیشنهادات ارايه شده در اجلاس کمیته مرکزی حزب کمونیست آذربایجان، مورخ 14 ژانویه 1990، در خصوص اعلام شرایط فوق العاده در جمهوری آذربایجان به دلیل ترس مقامات آذربایجان در برابر از دست دادن حاکمیت در جمهوری بود. این پیشنهاد روز 15 ژانویه به هنگام سفر معاون رئیس شورای عالی آذربایجان به مسکو، و در شرایطی که تعداد حصار به حد نصاب نرسیده بود، در اجلاس شورای عالی آذربایجان، تصویب شد.

جمهوری آذربایجان اقدامات شوروی را تخلفی آشکار از مفاد ماده 119 قانون اساسی اتحاد شوروی و ماده 71 جمهوری سوسیالیستی آذربایجان و قانون بین المللی «حقوق مدنی و سیاسی» می داند.

بررسی اقدامات و حرکات ارگان های دولتی و حزبی در آستانه وقایع 20 ژانویه نشان می دهد که تجاوز نیروهای مسلح به باکو برنامه ای از پیش طراحی شده بود. امروزه دولت آذربایجان، سیاست ضدمردمی دولت شوروی، سیاست مرکزمحوری و فعالیت ناشیانه مقامات جمهوری آذربایجان را دلایل اصلی وقوع این تراژدی می دانند. روند آماده سازی زمینه لازم برای انجام این عملیات در آذربایجان به شکلی تدریجی صورت گرفت: از اواخر 1989 تا زمان وقایع مذکور نزدیک به 66 هزار سرباز و افسر به ترکیب 110 هزار نفری محافظان امنیت در باکو اضافه شد.

بررسی های کمیسیون تحقیق نشان می دهد که سربازان و افسران شوروی شدیداً سستشوی مغزی شده بودند، به گونه ای که هنگام ورود به شهر انتظار رویارویی با تفنگداران و تک تیراندازهای جبهه ملی آذربایجان را داشتند.

مرحله بعدی این حرکت نظامی را می توان انفجاری که 19 ژانویه در صدا و سیمای آذربایجان اتفاق افتاد دانست. در اثر این واقعه پخش برنامه های رادیو و تلویزیون در روز ورود نیروهای نظامی به طور کامل متوقف شد.

امروزه تاریخ 20 ژانویه به عنوان یکی از غمبارترین روزهای تاریخ معاصر آذربایجان شناخته شده است و هر سال در این کشور مراسم بزرگداشت شهدای وقایع سال 1990 برگزار می شود.

محمدباقر بهرامی، سفیر جمهوری اسلامی ایران در باکو نیز دو روزقبل در آستانه سالگرد حوادث 20 ژانویه با انتشار پیام تسلیتی این روز را به دولت و مردم جمهوری آذربایجان تسلیت گفته بود.

پایان پیام.